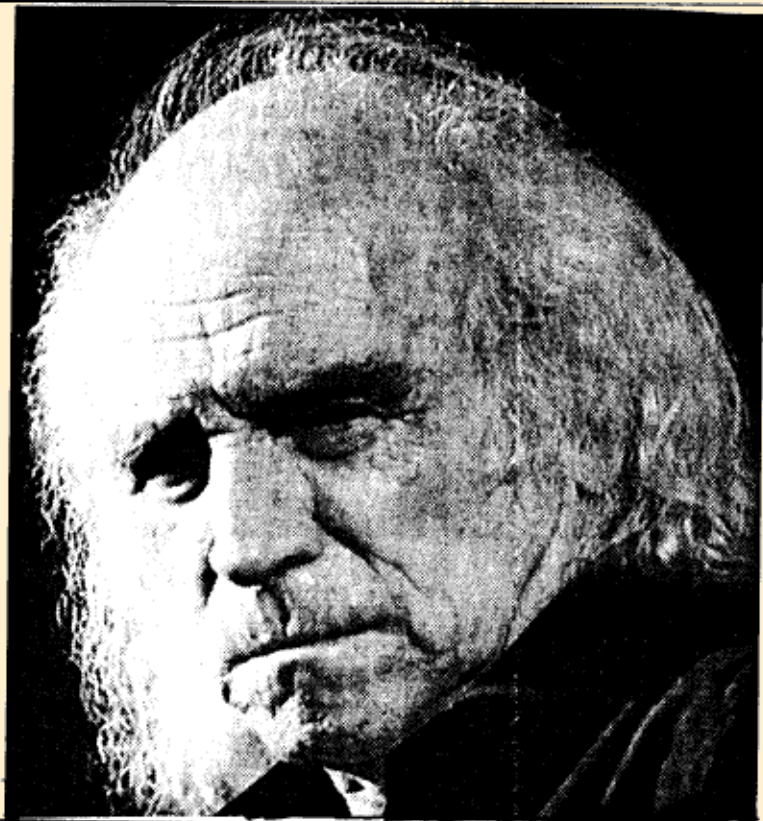

Kajeroj ***el la Sudo***

BULTENO DE HISPANA ASOCIO DE LABORISTOJ ESPERANTISTAJ (HALE)

Nº 19 - JUL. - AŬG. - SEPTEMBRO - 1993

BULTENO DE HISPANA ASOCIO DE LABORISTOJ ESPERANTISTAJ (HALE)

Prezidanto: Martín Bustin Benito

Nuevas Lomas, sec. 2, part. 13, bloq. 1,P-7, 2-A
03015-ALICANTE. (Hispanio)

Sekretario: Jesus de las Heras Giménez

Av. Juan Carlos I, 24, 2/G, Edif. Nueva Ronda, 1
30008-MURCIA.

Kasisto: Nicolas GIL Carballo

Apartado 305, 24080-LEON.

Envios de cotizaciones sin coste adicional a nombre del mismo, desde
cualquier punto postal de España, a la Cartilla Postal nº 29-85.039.477.

Redaktoroj de la bulteno:

Antonio Marco Botella

Av. Compromiso de Caspe, 27/29. 9º.C.
50002-Zaragoza. (Hispanio)

Miguel Fernández Martín

C/ Santa Genoveva, 58. 6º C.
28017-Madrid. (Hispanio).

Kovrilo: Leo Ferré, kantisto-aŭtoro, muzikisto kaj poeto, pura idealisto
forpasinta la 14-an de julio 1993.

Enhavo:

Leo Ferré, neforgesebla!	3/ 4	pĝ.
La Generala Asembleo de HALE	5	"
La problemo de homonimaj vortoj kaj nomoj	6/ 7	"
Bonvolu ridi... sed ne trol	8/ 9	"
Ekologia angulo. REUZ-Papero	10/11	"
Recenzo: "La karmezina manuskripto"	12	"
Korespondadi deziras	13	"
Historia respondo de indiano	14/15 /16	"
Administra angulo /Agrabla novaĵo	17	"
Iberoj akaparas premiojn en beletro	18	"
La junuloj pretaj por la batalo	19	"
Originala Poezio/ Provo de intuo ĉirkaŭ la poezio de M.Fernández	23"	

Leo Ferré, neforgesebla!

Kantisto-aŭtoro, muzikisto kaj poeto. Interpretanto de poetoj kaj poeto mem, aŭtoro de centoj da

kanzonoj kaj poemoj. Libereco, utopiismo, pensanto, idealisto, kiu pasis tra la vivo rigardante la stelojn de malproksima firmamento plena de puraj ideoj kaj revante pri pli harmonia kaj paca kunvivado sur la tero, tamen malgraŭ la karaktero iluzio de la interna idealisma miraĝo, neniam li perdis la perspektivon realan pri kio la vivo estas, kio ĝi devus esti sur nia planedo, sekve li estis senlaca batalanto por la homaj liberecoj kaj por pli justa kaj vivinda mondo.

Forpasis Leo Ferré, kiam li estis 77-jara, kaj forpasis ĝuste la 14-an de julio en tiu tago simbolanta popolan libere atingon, kiel lasta omaĝo de la idealisto al la memorfesto.

Leo Ferré estis unu el tiuj anarkistoj puraj kie tiuj de mia generacio, tiom abundaj tiam, kaj nun raraj, apenaŭ kompreneblaj en nia nuntempo: idealisto, kiuj ne toleris la perforton, el kie ajn ĝi venas, konvinkitaj plenplene teoriigi kaj fakte, ke la plej alta ŝtupo de ĉiuj liberecoj kuŝas ĝuste en tiu punkto: la interhoma paco kaj la absoluta respekto de unu homo al la alia. Do kohere kun tiu netuŝebla principo Ferré deklaris antaŭ nelonge: "anarkio estas antaŭ ĉio respekto kaj amo al la ceteraj homoj, pro tio ĝi estas neatingebla".

Ferré aktive partoprenis en la memorindaj francaj eventoj de majo 1968, kie li estis unu el tiuj, kiuj donis idealisman sencon al tiu utopia printempo, kiu vekis en tiu da idealismaj koroj la plej grandajn esperojn. Simile al tiu legenda batalanto partopreninta en la konkero de Bastilo per fusilo kun la tubo malsupren, Leo pace batalis en tiu revolucio per kanzonoj kaj per la mirinda alporto de sia vervo apologiaj te pri la homaj liberecoj...

Ni, ĉiuj progresemaĵ hispanoj, ŝuldas al tiu homo

dankojn senlimajn: li solidare apogis nin dum la hispana inter-
civitana milito per kanzonoj kaj aktiva propagando. Li proklamis
malkaŝe al la tuta mondo post nia malvenko, dum la jaro
sesdekaj, mesaĝon denoncantan la tiranion de Franko kaj li
perversan karakteron de ties diktaturo, kiu reprezentis la
morton. Ferré inspiriĝis el temoj hispanaj por verkado de
multaj kanzonoj: "La Espero" -kanzonkolekto pri la hispana
intercivitana milito-. Poste, li verkis "Franko, la morto"
"Sipo hispana" kaj multajn aliajn. En certa okazo li deklaris
"min fascinas ĉio hispana, ne Hispanio kiel lando sed la pura
esencoj de la hispana popolo, temas pri gento admirinda, per
santa alimaniere ol la ceteraj". Eble iom influis tiun opinion
la fakto, ke lia edzino, Maria Cristina Diaz, estas hispanino.
Li promesis neniam viziti Hispanion dum la diktatoro estas
viva, kaj li plenumis sian promeson: li vizitis Madridon en
la jaro 1988. Bedaŭrinde la novaj generacioj perdis iom post
iom la idealismon, kiu karakterizis la antaŭajn, kaj dum tiuj
jaroj Ferré jam estis duonforĝesita en Francio kaj preskaŭ
nekonata en Hispanio...

Leo Ferré naskiĝis en Monako, kaj apenaŭ 11-jara
li jam komponis sian unuan melodion por la poemo "Soleil couchant"
de Verlaine. Li faris siajn unuajn studojn en Romo kaj
la superajn kaj filozofion en Monako kaj Juron en Parizo.
Plaĉis al li muzikigi poemojn de grandaj poetoj, kaj li tiom
faris pri poemoj de Baudelaire, Verlaine, Rimbaud, Apollinaire
k.a. laŭ li kiel rektan sistemon por diskonigi al la popolo
la plej bonan poezion. Emociis lin ankaŭ aŭskulti la muzikon
de Beethoven, Mozart, Debussy, Ravel, Bartok, Stravinski, li
kiu tute ne kredis la klasikismon, sed opiniis "ke grava
ĉiam aŭskulti la genion, kiam ĝi kapablas esprimi lirika
mesaĝojn kun enhavo el tiom riĉaj estetikaj ideoj". Fakte, oni
devas rekoni, ke li sentis pli grandan inklinon al la simfonia
muziko ol al popularaj kantoj, kaj tiuj fajnaj eskvizitaj
melodioj ofte aperis en liaj plej belaj kanzonoj.

Ferré estis unu el la unuaj kantistoj, kiuj muzikigis
la poemojn de grandaj poetoj, post li faris la samon multaj
kantistoj de Hispanio, Francio, Italio, k.a. Kiel idealisma
kantisto-aŭtoro kaj protesto-kantisto, li, probable, ne havis
rivalon: li kantis kontraŭ la tiranio, perforto kaj maljusteco.

Li prikantis amon, liberecanajn ideojn kaj ĉiam la liberon

Fama franca politikisto deklaris, apenaŭ li eksciis pri la forpaso de Ferré: "li estis kantisto tre amata de ĉia publikoj kaj simbolis la tradicion venantan el la mezepoko kiu unuigis poezion kaj muzikon, altan estimon al arto kaj amon al la popolo".

Kun Leo Ferré malaperas granda kantisto-aŭtoro, senegal-idealisto, bonega poeto. Profunde emociitaj niaj koroj funebra pro tiu dolora perdo. Ne gravas de kiu stelo vi al ni rigardas ni promesas al vi, kara kompano Leo, ke ni restos fidela al via idealo, al nia idealo...

La Redakcio.

La ĝenerala asembleo de HALE

La sufiĉe malfrua kunvoko de la ĉi-jara Asembleo donis kiel rezulton la absolutan neblon kunordigi ĉiujn elementojn por efektiviĝi ĝin kadre de la Ĝenerala Kunsido de HEF en Valencio, kiel ni laŭstatute devas plenumi.

La demisio de la Kasisto kaj de ambaŭ Redaktoroj de nia bulteno "Kajeroj el la Sudo", la neĉeesto en la kunvenejo de Valencio de la Seviljaj estraranoj, kune kun diversaj gravaj neglektoj, kreis profundan krizon en la Asocio, tiel dange- ran, ke ĝi serioze minacas eĉ la ekziston mem de HALE. Antaŭ tia situacio, la iama prezidanto-fondinto de HALE, k-do Bernabeu, improvizis planon konsistantan en propono por renovigo de la estraro. Tiucele, li profitis sian restadon en Valencio por konsulti la plej aktivajn HALE-anojn, kies rezulto ebligas al li proponi al nia membraro jenan novan estraron:

Prezidanto: Martín Bustin Benito, el Alikanto.

Vicprezidanto: Manuel López Hernández, el Seviljo.

Sekretario: Jesus de las Heras Giménez, el Murcio.

Kasisto: Nicolas Gil Carballo, el León.

Junulfako: Jorge Moragues Penella, el Valencio.

La ĝisnunaj Redaktoroj, Miguel Fernández Martín kaj Antoni Marco Botella, el Madrido kaj Zaragozo respektive, akceptis daŭrigi la redaktoran taskon unu plian jaron, tio estas ĝis 1

Ĝenerala Kunsido okazonta en Malago en 1994.

Preskaŭ ĉiuj ĉi-supre proponitaj k-doj jam akceptis la koncernajn postenojn, kaj ni esperas, ke ankaŭ la ceteraj konsultotaj akceptos la siajn kiel pruvon de bonvolo por rapida solvo de la Asocia krizo.

Eventualaj sugestoj aŭ petoj estos ĉiam bonvenaj.

Ni dankas ĉiujn niajn k-dojn pro ties kunlaboremo

José Mª Bernabeu

Lingva angulo

La problemo de homonimaj vortoj kaj nomoj

Esperantisto el Kubo skribis al mi pri la problemo de homonimaj vortoj kaj propraj nomoj en Esperanto. Li prezentis sian demandon en la sekva maniero.

"...en P.I.V. aperas la vorto Krono (1) kun la jena signifo: Helena dio, la patro de Zeŭso. Ĉar Krono ankaŭ simbolas ĉe la antikvaj helenoj la Dio de Tempo kaj pro la fakto, ke tiu sama vorto, sed skribita per minuskla litero havas plurajn signifojn neniel rilatantaj al la unue citita; kio povas kaŭzi konfuzon kaze de elparolado, mi demandas: ĉu ne estos pli taŭge por nomado de la helena dio uzi la formon Kronos?"

Se oni povus ŝanĝi la formon de nur unu propra nomo por eviti konfuzon, la afero ne estus tro grava, sed trovi en la leksiko de Esperanto plurajn similajn homonimajn parojn konsistantajn jen el ordinaraĵoj, jen el substantivoj, jen el substantivoj kaj propraj nomoj. La sekvaj tri paroj ilustras la fenomenon de homonimaj radikoj, kiuj, malgraŭ identaj formoj en Esperanto, havas malsamajn etimologiojn.

1. a. bokso -fiŝo el la subordo de la perkoformaj fiŝoj
b. bokso -aĝo de boksanto
2. a. fono -efektive ebena aŭ pro malproksimeco ŝajne ebena parto, el kiu io elreliefiĝas aŭ elkontrastas
b. fono -decibelo

3. a. pato -malprofunda senkovrila, k
serolo kun longa tenilo, se
vanta por friti
b. pato -(en ŝako) pozicio de reĝ
kiu, estante la sola peco povan
sin movi, tamen ne povas tion f
ri sen meti sin en ŝakon.

En dua grupo estas paroj formit
per substantivo kaj propra nomo. Ili est
diferencigeblaj en la skriba lingvo p
la inciala majusklo de la propra no
sed en la parola lingvo ili estas sa

identaj kiel la vortoj en la unua grupo.

1. a. ciro -ŝmiraĵo, por brilpurigi ledajojn
b. Ciro -virnomo; i.a. de la granda persa reĝo (naciling
Kuraŝ)
2. a. dieto -nutromaniero, obeanta difinitan regularon
b. Dieto -nomo de parlamento aŭ politika kunveno en kelk
eŭropaj landoj
3. a. dono -tio kio estas donita
b. Dono -rivero en Sovetio
4. a. krono -cirkla ornamo
b. Krono -helena dio, la patro de Zeŭso
5. a. kubo -regula sesedro
b. Kubo -la plej granda el la Antiloj
6. a. liro -itala monunuo
b. Liro -norda konstelacio
7. a. lineo -mezuro de longo, 1/12 de colo aŭ 2,256 mm.
b. Lineo -fama sveda botanikisto, aŭtoro de baza klasifi
de la plantoj
8. a. loto -objekto (sagoj, osta kubo, bileto kun numero, kt
kiun oni jetas aŭ elektas kaj laŭ kies hazard
pozicio aŭ indiko oni ion decidas
b. Loto -patriarko, kiun liaj filinoj ebriigis, por ku
kun li
9. a. omaro -genro de dekpiedaj krustuloj
b. Omaro -araba virnomo

10. a. ramo -trabo uzata por rompi muron, aŭ maŝino en f
de stampilo por enbati en la grundon fost
pavimŝtonojn ks.
- b. Ramo -duondio, heroo de la Ramajano, edzo de Sita
11. a. vasko -konkego, precipe de fontano
- b. Vasko -ano de la ĉefgento, loĝanta en Vaskujo

Estas evidente, ke la ŝanĝo de Krono al Kronoso ne solvos la pli vastan problemon de homonimoj en Esperanto.

Tuj, kiam oni komencas aliformigi parton de tiu ĉi lek fenomeno, estos necese agi konsekvence kaj meti ordon. Facile, estos faritaj proponoj por modifado de propraj nomoj, sed estos treege malfacile atingi akordon. Dume, kaoso regas en la lingvo. Oni nur pensu pri kio okazos, kiam oni pro elimini la kunfuzon inter "kubo" kaj "Kubo". Ĉu la lando rebaptita Kubao? Kubio? Kuboo? Kuboso? Kubumo?

En la nuna stato de Esperanto, estas konsilinde ne tufuŝi la lingvon.

Bernard GOLDEN

Bonvolu ridi

Sed ne tro!

Babilado inter amikinoj

-Oni devas rekoni, ke Victoria multe da kuraĝo konfesante al sia edzo siajn antaŭajn aventurojn.

Ĉu multe da kuraĝo? Mi dirus pli multe da memoro!

Grava problemo

SinJORINO vizitas sorĉist(in)on por scii pri sia estonteco. Tiu konsultas la vitro-globon kaj anoncas:

-Mi vidas viron altan, belaspektan, blondan kaj riĉan.

La sinJORINO demandas:

-Bone, kaj diru al mi: kion do mi faru pri mia edzo?

Bonvolu fidi

Sed ne tro!

Rigardante la estonton

Geedzoj vizitas la kuraciston.
La edzo ne fartas bone kaj las-
tempe videble malfortiĝas. La
racisto post zorgaj esploroj
kontroloj serioze diras:

-Sinjoro, mi ne scias kiel d-
al vi...

La edzo postulas de li tujan de-
don:

-Doktoro, mi volas scii ĉion.
mia sano..., diru al mi nudan ver-

-Nu, vi havas kanceron tiel vastan ke, eble vi vivos mal-
ol ses monatojn.

De post tiu momento la edzo anoncas al ĉiuj geami-
ke li havas aidoson kaj li nur vivos ne plu ol ses monatojn.

La edzino, malĝoja kaj scivolema demandas al li:

-Karulo, vi suferas kanceron, kial vi diras al ĉiuj ke
havas aidoson?

-Ho, mia kara, mi ja mortos, sed mi faras mian eblon por ke
poste, nepre ne enlitiĝos kun iu ajn alia!

Sentivo

Bona amiko havigas laborpostenon al alia. Tiu devas vet-
tra la tuta lando. Li diras: -Tiu laboro ja interesas m-
Nur tioma veturado estos problemo. Vi scias ke mi loĝas kun
maljuna patrino kaj mia kato. Mi tre bedaŭrus forlasi il-
Mi petegas al vi, ke vi informu min pri tio, kio okazos
ili.

Nelonge poste la vojaĝisto ricevas telegramon el amiko.

"Kamiono faris kaĉon el via kato".

Li afliktita, telefonas al la bona amiko kaj adm-
lin: -Kiel vi kapablas anonci al mi tiel kruele tiun teru-
novaĵon? Via telegramo devus diri: "La kato supreniris arbo-
La sekvan tagon alia: "La kato falis de la arbo". Kaj f-
alia: "Falinte de arbo, la kato estis dispremita de kamion-

Ĉar tiel mi digestus iom post iom la malfeliĉon.

-Pardonu- petas la amiko, mi ne suspektis, ke vi estas tiel sentiva!

Kelkajn tagojn poste la vojaĝisto ricevas novan telegramon: "Via patrino supreniris pirujon"....

Maria Fernanda

EKOLOGIA ANGULO

REUZ-PAPERO

La fabrikado de ne-reuz-papero produktas grandegajn problemojn en la medio. Ĝi polucias la aeron, la akvon kaj teron. Ĝia plej negativa kaj danĝera flanko, kvankam malmulte evidenta, estas la restaĵoj de kloraj kombinaĵoj.

La kloraj kombinaĵoj estas produktitaj, ĉar oni uzas klorokalkon por blankigi la paperpaston. Ĉi tiuj substancoj tre toksaj kaj akumuleblaj, estas strangaj en la naturo, kiel ili polucias, se verŝataj en ĝin.

Fabrika mezgranda verŝas ĉiutage 20.000 ĝis 50.000 kilogramojn da klorajoj en la akvojn marajn kaj riverajn. poste la klorajoj aperas en la nutrad-ciklo kaj en la drinkaj akvoj.

Sciencaj analizoj jam identigis en la versaĵoj tiaj industrioj pli ol 300 malsimilajn klorajn kombinaĵojn kaj oni kalkulas, ke ili povas atingi eĉ pli ol 1.000. Intertempe la identigitaj estas kancerogenaj substancoj, kiel kloroforo kaj tetraklorido, kies uzo, pro ilia danĝereco estas tre komuna.

trolita en iuj landoj, sed en aliaj, kiel Hispanio, tiaj industrioj verŝas ilin rekte en la akvojn.

Aliaj toksegaj komponantoj de la restaĵoj el paperfabrikoj estas dioksinoj. Ĉi tiuj kemiaĵoj estas la plej kancerogenaj elementoj ĝis nun konataj. Ĝia tokseco estas tiel ke eĉ la plej malgrandaj dozoj uzeblaj en laboratorioj (0.000000001 gramoj en kilogramo) produktas kanceron kaj misnaskadojn. Dum en landoj kiel Svisio aŭ Germanio oni malgrandigaduste la produktadon de dioksinoj, en aliaj kiel Hispanio ne ekzistas leĝoj, kiuj reguligas la emanadon de ĉi tiuj danĝeraj komponantoj.

Sed en septembro 1987 oni konigis, ke dioksinoj estas ne nur en restaĵoj el fabrikado, sed ankaŭ en produktoj envazigitaj en ujoj el blankigita papero. Ekzemple, kanadaj informo denoncas, ke lakto envazigita en kartonaĵo enhavas pli da dioksinoj ol lakto envazigita en glaso.

La klorokalkon oni uzas por produkti paperon blanka kaj brilan. Normale oni ne bezonas tiajn karakterizojn en paper-fabrikoj, ĉar sufiĉas normalaj paperoj, tio estas ne tro blankaj kaj ne tro brilaj, kaj eĉ tiel, ekzistas metodo por fabriki altkvalitajn produktojn sen neceso uzi kloron kvankam iom pli kostajn.

Aliflanke, la produktado de ne-reuz-papero signifas detruon de grandegaj areoj de arbaroj kaj postan arbarumadon per rapidkreskaj specioj, kio signifas detruon de la tereno erozion kaj klimatajn ŝanĝojn.

Ĉiu tiun aron da problemoj oni povas eviti uzante reuzpaperon (paperon kiun oni fabrikas laŭ novaj sistemoj, kun uzo de malgrandega kvanto da paperpasto kaj sen kloro). Ĉi tia nova tipo de industrio ne atakas la medion kaj favoras la ŝparon de energio kaj de naturaj rimedoj. Ĉi-momente ĝi estas iom pli kosta, sed se ni ĉiuj uzus nur reuz-paperon, laŭmendo grandigus la produktadon fronte al ne-reuz-papero, kio do malgrandigus la koston.

Luiso Gilpérez Fraile

"LA Karmezina manuskripto"

Eldonejo "Planeta". Barcelono, 19

624 paĝoj.

Tuta vendo-sukceso, "El Manuscrito Carmesí" (hispane, "La karmezina manuskripto") estas la unua romano de la hispanlingva verkisto Antonio

Gala, per kiu li gajnis la literaturan premion "Planeta" la jaro 1990. Espereble, ne necesas prezenti la aŭtoron al la hispana esperantistaro; tamen mi mencias liajn cirkonstancojn kaj preferojn laŭ la verko-fadeno.

Ĉar andaluzo kaj pro siaj konataj ligoj al la araba mondo, li prezentas, ne strange, temon propran al la arabisma andaluza naciismo, nome la vivon de la lasta marokita reĝo de Granado: Boabdilo (t.e. Abū Abd Allāh). Kaj tion li faras kvazaŭ membiografie, nur indikante ankaŭ la situacion kaj okazaĵojn ĉirkaŭ la kristana konkerado de la lasta islamita regno en la Ibera Duoninsulo.

Gala fikcias, kiel Cervantes en sia "Inĝenia Hidalgo", pretendante, ke Boabdil notadis, sur karmezina oficiala papero, siajn spertojn, elpensojn kaj pripensojn ĝis siaj lastaj tagoj en Fâs (Norda Maroko). Kurioze, lia antaŭulo Abd Allāh jes verkis siajn memoraĵojn kvar jarcentojn pli frue, post kiam almoravedoj/murabitoj (ĉi-foje do suduloj) detronigis lin. Sed do temas pri verŝajna, kredebla fikcio, malgraŭ la konstanta malofteco de la ĝenro en la arabaj letroj.

La moralaj preferoj de la aŭtoro ŝajne reaperas la mezepokaj topikoj pri la islamana sens-amo kaj ĝenerale la agnostikaj meditoj pri ĉiaj vivo-flankoj, kiel ni trovas tra la verko. La arabismaj andaluzaj naciistoj vidos fidele titolon de sia propra ideo-kadro. La islamanoj ne preteratenu ke ĉi tia legado de "La karmezina manuskripto" estas romaneska forma "laŭdo de la hispana islamo" el agnostika, tamen simple favora vidpunkto.

La instruisteco kaj kapablo de Antonio Gala kongruas la impona kvanto da informoj kaj kun la riĉega lingvaĵo, kaj li malavaras ĉiu-paŝe. Tiom, ke foje la plektaĵo impliki

labirinte, ĝis perdas sian vojon la profano aŭ la simpla legito, kiu malbonŝance ne konas la scenaron de la romano.

Se resumi la artan signifon de ĉi tiu romano, ĝi aldonenion novan al la verko-tekniko, dum la enhavo tema kaj ideologia verŝajne eksmodiĝis kelke da jaroj antaŭ la publikiĝo. Nur la gazetara atentado al la araba mondo pravigus la reprenon de tia temo el merkata vidpunkto. El beletra, tia regordo montras nur personan obsedon, kiu restas sen vekoj la universvalorajn latentajn de la temo. Mi pensas, ke malprobable ĉi tiu romano ne oscedus ĉe la sentimentalaj de nuna hispano vekoj de hispana historia epizodo. Precipe ĉar tia epizodo havas epluateblajn valorojn transpersonajn; ekzemplo estu la nepre de vivo-ritmoj. Tamen, se konsideri la antropocentrismon de la romano, la rezulto ne ĉiam estas persone sentimentala, legindas.

Kvankam plaĉa, la romano ŝajnas stilekzerco de virtuzismo, kiu espereble anoncu aplikon de tiel elstara talento la romana arto.

R.F. Albert Reyna

Korespondadi deziras

30-jara polo, liberpensulo, dez. kor. pri lingvoj: hispana, kataluna, portugala. Ankaŭ plaĉas al mi ekologion, naturkuracadon, geografion. Bonvolu skribi al: MAREK BAMBERSKI; Huta Stara, 120. 42-340 PINCZYCE. Polujo.

Margot Acosta Fonseca, Av. Patricio Lumumba Nr. 75, 2 y 4. Reparto Los Olivos. SANTIAGO DE CUBA. Kubo. Dez. kor. kun ĉiuj landoj.

Malena Rodriguez Corona, entre Habana y Marco 265. SANTIAGO DE CUBA. Kubo. Dez. kor. pri ĉiuj temoj.

29-jara fraŭlo dez. kor. kun geĥispanoj pri muziko, geografio, kompostado, kanzonoj kaj verkado. Mia adreso: Pedro Pablo Ramirez; Apartado aereo 348. CARTAGENA, Colombia.

Enrique Rodriguez Zombert; Corona Nr. 809, San Carlos y Santa Rita. SANTIAGO DE CUBA. Kubo. Deziras korespondi pri ĉiuj temoj.

Edgar Silvas Goite; Justo Salas Br. 5-7-9..Repto Asunsion.SANTIAGO DE CUBA.K

VORTOJ DE LA INDIANESTRO "SEALTH"

Iam, la "Granda Estro el Vaŝingtono" deziris aĉeti terenon de la indianoj. La subaj vortoj estas la respondo de la tiama indianestro SEALTH.

"Kiel oni povas aĉeti aŭ vendi la firmamenton aŭ eĉ la varmon el la tero? Tia ideo estas nekonata por ni.

Se ni estas la posedantoj nek de la malvarmeto el la aero nek de la bri-
loj de la akvoj, kiel vi povos aĉeti -
ilin de ni?

Ĉiu peco de ĉi tero estas sanktega por mia popolo. Ĉiu brila pinglo de pino, ĉiu sablero el la bordoj, ĉiu akvero de roso en la mallumaj arbaroj, ĉiu altebenaĵo kaj eĉ la sonc el ĉia insekto estas sanktega por mia tribo. La limfo, kiu cirkulas laŭ la vejnoj de la arboj alportas la memoron de indianoj.

La blankuloj mortaj forgesas siajn landojn, kiam ili ekpromenas inter la steloj, tamen niaj mortintoj neniam forgesas ĉi tian bonegan teron, ĉar ĝi estas la patrino de la ruĝhaŭtuloj. Ni estas parto de la tero, kaj ankaŭ ĝi estas parto de ni. La parfumdonaj floroj estas niaj fratinoj; la cervo, la ĉevalo, la granda aglo, ili estas niaj fratoj. Pro ĉio tio, kiam la Granda Estro el Vaŝingtono sendas al ni la mesaĝon, ke li deziras aĉeti nian terenon, li petas troe de ni. La Granda Estro diras ankaŭ, ke li rezervas por ni lokon por loĝi komforte. Li estas nia patro, kaj estos liaj filoj. Pro tio ni konsideras sian oferton aĉeti nian terenon.

Tamen, tio estas nefacila, ĉar ĉi tereno estas sankta por ni. La frosta akvo, kiu kuras laŭ riveroj kaj riveretoj

estas ne sole akvo, sed la sango de niaj prapatroj. Se ni vendas nian terenon al vi, rememoru, ke ĝi estas sanktega kaj ke ĉia fantoma rebrilo en la helaj akvoj de la lagoj rakontas la agadojn kaj memorojn de la vivoj de niaj gentoj. La murmuro de la akvo estas la voĉo de la patro de mia patro. La riveroj estas niaj fratoj kaj satigas nian sojfon: ili portas niajn kanuojn kaj nutrigas niajn filojn. Se ni vendas nian terenon al vi, vi devas rememori kaj instrui al via filoj, ke la riveroj estas niaj fratoj kaj ankaŭ viaj fratoj kaj do vi devas trakti ilin same dolĉe kiel vi traktas fraton.

Ni scias, ke la blankulo ne komprenas nian vivmanieron. Li ne scias distingi unu pecon da tero disde alia, ĉar li estas strangulo, kiu alvenas nokte kaj prenas el la tero tion kion li deziras. La tero estas por li ne frato, sed malamiko kaj kiam li konkeras ĝin, li forvojaĝas lasante malantaŭe senmalĝojo la tombon de sia patro. Li forrabas la teron disde sia filoj ankaŭ sen malĝojo. Tiel la tomboj de liaj patroj kiel la patrobieno de liaj filoj estas forgesitaj. Li traktas sia patrino, la teron, kaj sian fraton, la firmamenton, kiel aĵoj aĉeteblajn, ekspluateblajn aŭ vendeblajn kiel ŝafinoj aŭ koloj raj birdoj. Lia apetito formanĝos la teron, lasante malantaŭ nur dezerton. Mi ne scias, sed nia vivmaniero estas malsimila al la via. La nura vido de viaj vilaĝoj malĝojigas la okulojn de la indianoj. Sed eble tio okazas, ĉar la indiano estas sovaĝulo kaj komprenas nenion. Ne ekzistas trankvila loko en lia vilaĝoj de la blankulo, nek ekzistas loko, kie aŭdi kiel malfermiĝas la folioj de la arboj printempe aŭ kiel flugilumas la insektoj. Sed eble ankaŭ tio okazas, ĉar mi estas sovaĝulo, ki komprenas nenion.

La bruo ŝajnas insulti viajn orelojn. Sed entute, por kio taŭgas la vivo, se la homo povas aŭdi nek la solan krion de la kaprimulgo nek la noktajn misparoladojn de la ranoj rande de la lageto? Mi estas ruĝhaŭtulo kaj komprenas nenion. Mi preferas tiel la blovan susuron de la vento sur la supraĵo de la lageto, kiel la odoron de tia vento purigita de la tagmezpluvo aŭ parfumita de pinaromoj...

La aero havas nemezureblajn valorojn por la ruĝhaŭtulo. Ĉar ĉiuj vivaĵoj partoprenas saman elspiron - la besto, la arbo, la homo, ĉiuj elspiras saman aeron. La blanka homo ne ŝajnas konscia pri la elspirita aero, same kiel ulo dumlonge.

agonianta estas nesentema al la haladzo. Sed se ni vendos al ili niajn terenojn, ili devas memori, ke la aero estas ŝatinda, ke la aero kundividas sian spiriton kun la vivaĵoj, kiujn ĝi subtenas. La vento, kiu donis al niaj geavoj la unu-blovon de vivo, ankaŭ ricevas iliajn lastajn finelspirojn. Kaj se ni vendos niajn terenojn, vi devos konservi ilin kiel apartan kaj sanktegan aĵon, kiel lokon kie eĉ la blankulo povas flari la venton parfumitan de la ebenafaj floroj. Pro tio, ni konsideras vian ofertan por aĉeti niajn terenojn. Se ni decidus akcepti ĝin, mi metos kondiĉon: la blankulo traktu la bestojn de tiu tero frate.

Mi estas sovaĝulo kaj ne komprenas alian vivmanieron. Mi rigardis milon da bubaloj putrantaj sur la altebenaĵo, mortintaj pafe de la blankulo en marŝantaj trajnoj. Mi estas sovaĝulo kaj mi ne povas kompreni, kiel fumanta maŝino povas havi interesi pli ol bubalo, kiun vi mortigas nur por supervivi.

Kio okazus al homoj sen la bestoj? Se ĉiuj bestoj estus ekstermitaj, ankaŭ la homo mortus pro granda spirita soleco. Ĉar tio, kio okazos al la bestoj, okazos ankaŭ al la homoj. Ĉio estas kunligita. Vi instruu al viaj gefiloj, ke la grundo estas tiu, kiun li surtretas estas la cindro el niaj praavoj, ke la tero estas riĉigita per la vivoj de niaj samuloj, por ke ili scias respekti ĝin. Instruu al viaj gefiloj, ke ni instruis al niaj, ke la tero estas nia patrino. Ĉio, kio okazos al la tero, tio okazos al la filoj de la tero. Se la homo kraĉas sur la grundon, li kraĉas sur sin mem. Ĉio estas kunligita. Samkiel la sango kunligas la familion, tiel ĉio estas kunligita.

Kio okazos al la tero, tio okazos al la filoj de la tero. La homo ne teksis la vefton de la vivo. Li estas nur fadeneto. Kion li faras el la vefto, tion li faras al si mem.

Eĉ la blankulo, kies Dio promenas kaj parolas kun liaj amike, ne restas libera de la komuna destino. Se ĉion konsideras, ni eble estas fratoj. Tion ni vidos. Ni scias ion, kion eble la blankulo ekrimarkos iun tagon: nia Dio estas la sama Dio. Ni povas pensi nun, ke li apartenas al vi, same kiel vi pensas, ke niaj terenoj apartenas al vi, sed ne estas tiel. Li estas la Dio de la homoj, kaj Lia kompato estas disdonita poe, same al indianoj kiel al blankuloj.

Ankaŭ la blankulo estingiĝos, eble antaŭ ol la aliaj t.

boj. Ili malpurigas siajn dormejojn kaj unu nokton pere drone en siaj propraj restaĵoj. Sed vi transiros al via propra detruo ĉirkaŭite de gloro, inspirite de la forto de Dio, kaj alportis vin al tiu tero kaj kiu, pro ia speciala nomumo, donas al vi superregon pri ĝi kaj pri la indianoj. Tia destino estas mistero por mi, ĉar mi ne komprenas, kial la bubaloj estas ekstermataj, la sovaĝaj ĉevaloj dresataj, la sekretaj anguloj de la arbaroj saturitaj pro la elspiro de tiom da homoj, la vidindaĵoj de foliriĉaj montetoj difektitaj de parolantaj kabloj.

-Kia estas la arbetaro?

-Detruita!

-Kie estas la aglo?

-Ĝi malaperis!

Finiĝas la vivo kaj komenciĝas la supervivo.

Trad. el la hispana: L. GILPEREZ

Administra angulo

Pagis sian respektivan ĉi-jaran abonon jenaj k-doj:

Miguel Gutierrez Adúriz	800,-	Ptojn
Kantabra Esperanto-Asocio	800,-	"
Francis Bourgaux	1.000,-	"
<u>Sumas pago de abonantoj</u>	<u>2.600,-</u>	<u>"</u>

Agrabla novaĵo

Kun granda ĝojo ni ricevis la novaĵon pri la edziĝo Moskvo dum monato aŭgusto de k-do Joan Manau Valor, iama komitatano-fondinto de HALE.

Al la feliĉa paro, kiu de nun loĝos en nia lando, same kiel al nia amiko Ramón Manau, SAT-Peranto en Hispanio, ni esprimas tutkoran gratulon. Feliĉon al vi, kara Joan!

La Redakcio.

Iberoj akaparas premiojn!

Rezultoj de la Belartaj Konkursoj

Poezio:

1-a premio: Georgo Kamačo (Hispanio) pro *Monologo kun Mediteraneo*.

2-a premio: Miguel Fernández (Hispanio) pro *Jama am' aŭ songo ĉiunokta*.

3-a premio: Gonçalo Neves (Portugalia) pro *Metropulo*.

Honora mencio: Gonçalo Neves (Portugalia) pro *Lavistino fonta* kaj Miguel Fernández pro *Poeto*.

Partoprenis 57 verkoj de 20 aŭtoroj el 19 landoj.

Prozo:

1-a premio: Miguel Fernández (Hispanio) pro *Ek al barikadoj!*.

2-a premio: Liven Dek (Hispanio) pro *Semo*.

3-a premio: Gonçalo Neves (Portugalia) pro *Jozefo*.

Honora mencio: Miguel Fernández pro *Esencen persense*.

Partoprenis 25 verkoj de 13 aŭtoroj el 10 landoj.

Teatraĵo:

1-a premio: ne aligita.

2-a premio: Sten Johansson (Svedio) pro *Savboato*.

3-a premio: Stefan McGill (Hungario) pro *Konvena Rezulto*.

Honora mencio: Abel Montagut (Katalunio) pro *Don Kihoto eksterlande* kaj Sten Johansson pro *Heliko — aŭ podia diskuto pri la lingva evoluo de esperanto*.

Partoprenis 4 verkoj de 3 aŭtoroj el 3 landoj.

Eseo:

Premio Luigi Minnaja: ne aljugita.

Honora mencio: Waldek Pastuszka (Polio) pro *Problemoj kaj eblecoj de ŝaradtaska kreado en esperanta lingvo*.

Partoprenis 4 verkoj de 4 aŭtoroj el 4 landoj.

Premio An-okin pri kanto: Flávio Fonseca (Brazilo) pro *Babelturo* kaj Miguel Fernández, teksto, kaj Pedro Vilarroig, muziko, (Hispanio) pro la kantoj *Antemo* kaj *Tarde*.

Partoprenis 9 kantoj de 5 aŭtoroj aŭ aŭtoraj duopoj el 5 landoj.

Premio nova talento: ne aljugita.

Premio Infanlibro de la jaro 1992: *Tiel do. Rakontoj por malgrandaj infanoj* de Rudyard Kipling; tradukita el la angla de Wouter F. Pilger. Eldonita de Vulpo-Libro, Lelystad (Nederlando).

Partoprenis 2 libroj de 2 eldonejoj el 2 landoj.

Fotografio kaj vidbendo: Anoncotaj en la Solena Fermo.

La junuloj pretaj por la batalo

Ĉu la gejunuloj ankoraŭ deziras batali? Jes, tian demandon mi starigis al ĉiuj, por ke ĉiu pripensu serioze. Rilate al aprila numero de "Sennaciuloj" la P.K. de SAT lanĉas proponon al gejunuloj, por ke ili reorganiziĝu kadre de la SAT-JF, por ke ili varbu en la SAT-vicoj.

Pro tio mi proponas per ĉi tiu artikoleto kelkajn opiniojn pri juneco kaj politika movado (ja mi ne tre ŝatas tiun vorton).

Unue mi devas nepre konsideri, ĉu la gejunuloj interesiĝas pri tiaj aferoj kiel senlaboro, militservo, sekso, rasismo, subpremado, ktp. Ĉi tiuj temoj estas aktualaj kaj seriozaj, kaj bonŝance multaj gejunuloj agadas aktivaj kiam ili batalas kontraŭ la maljusteco kaj subpremado, per pluraj organizoj. Kompreneble mi parolas pri maldekstraj kaj neaŭtoritatemaj movadoj. Ekzemple en Hispanio ni gejunuloj forte kaj pace batalas kontraŭ la Armeo. Ni konsideras ke ĝi kaŭzas militojn kaj mizerojn al la homaro (kvankam la politikistoj opinias male). Sekve ni proponas rifuzi militservon. Neniel ni deziras rekrutiĝi en la armeaj vicoj de nia lando. Malsubmetiĝemo al la Armeo estas nuna lukto de la hispana junularo, kiu kaŭzas grandajn zorgojn al ŝtato.

Verŝajne la gejunuloj interesiĝas pri pluraj aferoj (ne tiom da gejunuloj, kiom mi dezirus). Tamen, kial multaj gejunuloj ne estas en la Esperanta movado i. a. en SAT? Ĉu ili rigardas Esperanton ĝusta ilo por batali? Kial la junaj esperantistoj preferas TEJO-n al SAT-JF?

La plejmulto el la gejunuloj kiuj interesiĝas pri Esperanto preferas partopreni en pluraj aranĝoj politike "neŭtralaj": vojaĝoj, korespondadoj, kongresoj, renkontiĝoj... tiuj estas aferoj, kiuj ankaŭ tre plaĉas al mi, sed mi tute ne komprenas, ke Esperanto devas esti neŭtrala, nur lingvo por interkomunikiĝo. Laŭ mia opinio Esperanto havas alian signifon, ĝi devas ebligati socian progreson kaj batali favore la liberecon kaj egalecon de la homaro. Sekve ĝi estas ne nur lingvo aŭ hobbio sed ankaŭ batala rimedo.

Konsekvence mi ne simpatias kun la organizoj kiel UEA kaj TEJO ĉar ili nur vidas tiajn eblecojn, laŭ mia vidpunkto, nesufiĉajn. Se la gejunuloj parolantaj Esperanton postulas ŝanĝi la nunan socion kaj progresi al homa emancipiĝo, do, ni devas vigle agadi, vivi SAT-JF, eldoni daŭre gazetojn, ebligi interŝanĝojn, kongresi (se tio eblos)... definitive, batali kune, same kiel en la hispana intercivitana milito, kiam alvenis multaj internaciistoj kaj sennaciistoj por batali por la revolucio kaj forpeli la faŝismon. Tia mi demandas min: kion devas diri la gejunuloj pri la tragika milito en eksa Jugoslavio? Kial la afrikanoj daŭre suferas militojn kaj mizerojn? Ĉu la gejunuloj

manaj "aŭtonomuloj" sukcesos batali kontraŭ la novnaziistoj? Kio okazas pro Latin-Ameriko?

Mi scias, ke la gejunuloj ja havas siajn opiniojn pri tiuj aferoj. Pro tio ĉiu el ni devas diskonigi tiajn demandojn kaj konscii pri la justaj respondoj.

Konklude mi pensas, ke la gejunuloj ankoraŭ povas montri siajn proprajn pensojn, kaj sekve, ni povas batali kontraŭ la maljusteco. Ni mem konas jam historiajn spertojn: Nikarakvan revolucion je 1979, Hispanan revolucion je 1936-39, Parizan ribelon 1968... Ne timu, juna amiko, la Revolucio EBLAS!

Jorge Alcañiz

Originala Poezio

ALVOKO EN TIOM MINORA

Tiom flaradi l' floron de la verdo,
ke ties ver' aperas senaroma.
Tiom kontempli l' korpon finavenkan,
ke ni ne scias, ke l' anim' oldiĝis,
kaj ke la kor' ankoraŭ
pli maltrakvile batas.
Tiom plejalten sori
per la impuls' de nia klara pravo,
ke nin la mond' ne vidas de surtere.
Tiom da vortoj... trafaj, jes, kaj tiom
da farendaĵoj.

Tiom da futuro.

Sed fakte ni kaj nunas
-la dispopolo-:

 jamas; amas, hatas;
asketas kaj voluptas;
akuŝas dolorspasme kaj naskiĝas
sen steloj sur la brusto,
sen nimboj de sankteco,
sen fonoj anĝelĥoraj,

 sed kun kriĉoj,
kun la terur' krampita al la ventro,
kun nia haŭto plena de makuloj
placentaj, sinaj, sangaj;
 ankaŭ mortas:

Homoj!

Nek pli nek malpli.
Komunaj homoj ni -feliĉe, simple-
en interlig' unika:

respektive
esenc' kaj akcidenc' de Poezio.

Poetoj esperantaj, do poetu:
skulptu fajrvorte nian opan memon
-la hodiaŭan-

nuda kaj senkarna.
Sed, antaŭ ĉio, venu al la homo:
demetu la laŭrkronon,
la tonon profesorán,
la senpekecon ŝajnan,
forlasu l' empireon

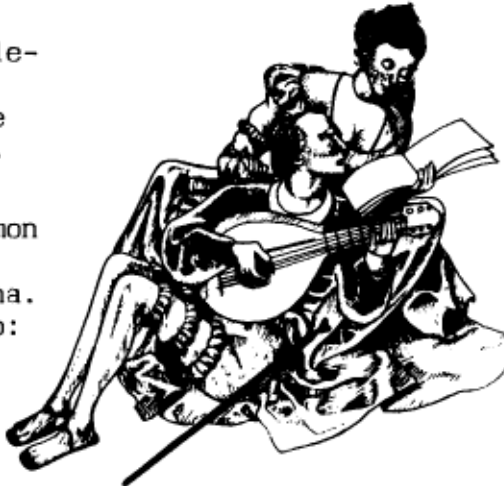
kaj
d
e
s
c
e
n
d
u

al ni,
al tiu ĉi viv-morto ĉiutaga
-nia belo

el koto kaj el puro,
el aspro kaj atlaso-,
al kanvaso
de niaj faroj pitaj kaj gigantaj.

Defloru la lirikon karn-ostulan.
(Ne skandu plu rozroson kaj versajlojn.
Ne trivu plu aŭtunojn verleneskajn.
Ne fermu plu la sentojn
en la prizonon striktan de la normoj:

formoj
perfektaĵ dokte, pave, fride, ŝrumpe).

Siropon for!

Elprenu

al ni el vortoj dolĉon kaj acerbon;
el ĉiu verso, svarmon sonorvibran;
por ĉiu senso, kosmon da sensacoj;
por ĉiu kor', ties poemon-veron.

Revenigu

al nia febla vino ĝian ŝaŭmon
-velkas la glasoj, orfaj je bobeloj;
langvoras niaj gorgoj;
la lipoj splenas,
sopiras,
ve!-
Kaj ebrigu nin.

Ekpaŝu ŝlimen:

ekpaŝu al serĉantoj de lilioj,
la vejnojn disfenditaj.

Kaj aliĝu.

Kaj trubaduru sprone mil homaĵojn.
Kaj tegu nian penon per koloroj.

Estas la ĝusta horo por alstrebi
per pleje fajnaj liroj en la nuno
kaj nin kaj nian tempon de ĉerizoj.

Miguel Fernández Martín

Notoj.

- 1.- Ĉi verko ricevis Honoran Mencion en la 32-aj Internacia Floraj Ludoj okazintaj pasintjare.
- 2.- Ĉiuj leksemoj uzitaj ĉi-poeme troveblas en PIV kun Suplemento, escepte de: Hati= Malami.

Provo de intuo ĉirkaŭ la poezio de Miguel Fernández

Mi agnoskas, ke mi ne legis la poezion de Miguel Fernández abunde nek redunde. Kaj mi konas (kaj rekonas) la personecon de nia granade madrida poeto tradukanto pli persone ol perverse. Jen konfeso. Nun -akceptu miajn asertojn kiel impresojn neniel pripensitajn, nur spontane ŝprucintajn kaj dis-

verŝitajn inke sur ĉi paperon.

En aborta konversacio en la "Beletrejo" (jen ĉarma trinkejo en tradicia, trankvila kvartalo de nia centra ŝajn-antikva Madrido), li kaj mi interŝanĝis vortojn pri la centra rolo de la haŭto en lia poezio, eĉ kiam li uzas tiun vorton; pri la traspirebla sensismo, kiu faras el la haŭto barokaj perilon. Hodiaŭ mi ŝatus aldoni impresojn, hieraŭ ne sukcese vortigitajn.

Pardonu min, Miguel, se mi perfidas vin miskompreni. Reokulu supren kaj komprenu: mi nur provas intui vian poezion, tamen ĉirkaŭe, ne interne ĉar la interno, kiel la haremo, neniam vidiĝas, kvankam ĝi nemalhaveblas pro ke la tuto funkcias. Kaj mi avidas, ke vi plu "funkciu" poete, eĉ po-ege (ĉi pro-eme).

Kio estas poezio? Kio estas via poezio? Kiam mi papilias ĉirkaŭ ĝin intuo altrudas sin, ke vi saŭdadas intimon. Ĉiu kareso kaj percepto, ĉiu tuŝo kaj ĝu-ĝemo, ĉiu kiso kaj rideto, ĉiu belbela, nebeligebla orgasmo, ĉi ĉi estas amo-ritoj, per amoraj envultoj celantaj transcendon, kvazaŭ vi volas droni trans vian kaj ŝian personecojn ĝis tia transpersona intimo, kia tamen (kaj prave) kompletigas vin aŭ ivin; kie nun la diferenco? Kompletigus vin se vi nur konscius.

Sed jen la haŭto obsedas vian atenton kaj via homa konscio, ĉar homoj ne ĉirkaŭbrakas la neesprimeblan, kiun viaj poemoj ĉirkaŭas. Vi papilias ĉirkaŭ la kerno de via poezia sento, kiel mi papilias ĉirkaŭ viaj versoj.

Pardonu re! Mi ne celas kompari nin ambaŭ. Tio restu for de mi provo! Ĉar viaj poemoj estas la mielo de tiu kerna florigardeno, dum mi nur imagas, laŭ la aromo, la guston de tiu nektaro. Vi havas ĝardenon da sentoj, sensoj, kaj sensacoj. Kaj vi esprimas la dumondecon de via mondo per la sensacia lerteco de doganisto kiu, ĉe la haŭto-limo, libere promenus (kia envio transmonde kaj cismonde).

Kiel alia granadano antaŭ vi, li -araba, nomiĝis la "Duvivulo" (tiu li verkadis, kiom du personoj), jen vi meritas certe la nomon de "Dumondulo".

Nu, la poezio eble esploras la limojn de la homa esprimado serĉante intuan vojon al supera, firma sciado. Ĉu estas tiel, ĉu maltil, mi vidas vian ĉe limo ene de tiu limo. Via poezio povas simboli la tutan poezion, kiam vi kreas vorte la limojn de la homa intima sciado per la tuĵaj (tamen sekrete e laboritaj) rimedoj de homa sensado. Por vi, koni estas senti, kaj ambaŭ estas senti; pro kio vi poemas. Sed feliĉe, vi ne montras vin banale sentimentala. kuraĝas ĉirkaŭbraki intimajn flankojn de via poeta personeco por dividi ilin kun ni, viaj legantoj. Kaj ni povas nur danki, ke estas tiel; almenaŭ en epoko, kiam iuj volus altrudi pasemajn pseŭdoleĝojn de poezio, jen formaj jen enhavaj, al tiu spaco de libero, kiun konsistigas la esprimado de interna belo.

R.F. Albert Reyna

BULTENO DE HISPANA ASOCIO DE LABORISTOJ ESPERANTISTAJ (HALE)

REDAKCIO: Str. Av. Compromiso de Caspe, 27/29. 9º.
50002 - Zaragoza (Hispanio)
